

оцінювання, що впроваджуються в ЄС (Європейські та національні рамки якості), зосереджені на результатах навчання, які визначаються як «заяви про те, що учень знає, розуміє та здатний робити наприкінці процесу навчання».

Все це вимагає в процесі контролю якості використовувати різні типи даних – як кількісних, так і якісних, які необхідно збирати періодично протягом тривалого часу – для збалансованого розуміння розвитку школи та прогресу учнів. Ці дані повинні передавати достовірний опис шкіл та надавати інформацію, необхідну для підтримки прийняття рішень як усередині школи, так і в рамках шкільної системи.

Особливості прояву оціночної компетентності керівників шкіл в контексті реалізації механізмів самооцінки закладу загальної середньої освіти

*Т. О. Лукіна,
доктор наук з державного управління,
кандидат педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу
моніторингу та оцінювання
якості загальної середньої освіти,
Інституту педагогіки НАПН України,
Відмінник освіти України*

Необхідність створення системи забезпечення внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти в закладі загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) актуалізувало завдання дослідження рівня сформованості та особливостей прояву оціночної компетентності керівників шкіл і педагогічного персоналу, а також їх готовності (вмотивованості) до реалізації механізмів самооцінки як складової професійної діяльності.

Основним методом збору інформації було анкетування керівників ЗЗСО. У дослідженні аналізувалися анкети 199 учасників, серед яких 129 жінок і 70 чоловіків; 120 директорів та 79 заступників директорів шкіл. Опрацювання отриманої інформації здійснювалось за допомогою програмного пакету «Аналіз даних» MS Excel та програми SPSS Statistics; використовувались методи непараметричної статистики: критерії Н-Крускала-Уолліса, χ^2 Пірсона, U-Манна-Уїтні та показник d Коена.

У ході емпіричного дослідження було підтверджено наявність статистично значущих відмінностей у думках керівників ЗЗСО щодо визначення ними: ступеня трудності оцінювання різноманітних складових і характеристик освітніх і управлінських процесів у закладі освіти; вагомості очікуваного позитивного впливу на якість освіти внаслідок запровадження механізму внутрішнього оцінювання шкільних процесів і самооцінювання власної діяльності; якості оцінювання досягнутого стану реалізації освітніх та управлінських процесів; значення (важливості) реалізації певних освітніх та управлінських процесів для

підвищення й підтримки високих стандартів якості освіти. Відмінними ознаками, що пояснювали особливості та відмінності у поглядах керівників щодо реалізації механізму забезпечення внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти в ЗЗСО виступали: вік керівників, посада (директор та заступник директора) та досвід управління (або терміну перебування на керівній посаді).

Дослідження підтвердило припущення про те, що розуміння керівниками закладів освіти важливості ролі і місця в структурі внутрішньої системи забезпечення якості освіти механізму мотивації працівників суттєво впливає на формування пріоритетів і оцінку освітніми менеджерами вагомості очікуваних змін. Недооцінювання керівниками необхідності посилення дієвості механізму мотивації персоналу призводить до формування завищених сподівань щодо можливого позитивного впливу оцінних процедур на результативність функціонування закладу освіти та управління ним.

Самооцінювання учнями результатів навчальної діяльності – складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти

*Л. С. Ващенко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу моніторингу та
оцінювання якості загальної середньої освіти,
Інституту педагогіки НАПН України
Заслужений працівник освіти України*

Складником внутрішньої системи забезпечення якості освіти є оцінювання та самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладів загальної середньої освіти. Аналіз результатів опитування педагогів свідчать про актуальність питання формування у школярів здатності до самооцінювання результатів своєї навчальної діяльності. Погляди вчених та вчителів поєднує думка, що самооцінювання є важливим складником навчального процесу, однією з форм альтернативного оцінювання. Самооцінка допомагає усвідомити учню свої недоліки, а вчителю краще пізнати та зрозуміти учнів. Педагогічні працівники, які взяли участь в опитуванні підтримують використання школярами методу самооцінювання в навчальному процесі і переконані, що починати формування його необхідно з початкової школи. На їх думку самооцінювання сприяє всебічному розвитку особистості та поліпшує якість початкової освіти. Розвитку самооцінювання учнів сприяє також запровадження формувального оцінювання. За умов його застосування в учнів розвивається почуття власної гідності, зникає страх перед оцінкою, з'являється прагнення до співпраці з однокласниками та вчителем. Серед найважливіших результатів використання самооцінювання вчителі називають розвиток навичок критичного мислення, мотивацію до навчання та уміння учнів об'єктивно оцінювати свої результати. Вчителі математики серед позитивних результатів назвають те, що самооцінювання